

Oponentský posudek bakalářské práce

František Svoboda, Hlavní oltář kostela sv. Tomáše v Brně, Brno 2006, 41 s. 37 textu + 8 obraz. příloh

František Svoboda si pro svou bakalářskou práci zvolil téma nikoliv neznámé, když se rozhodl pro uměleckohistorické zhodnocení hlavního oltáře bývalého augustiniánského klášterního kostela v Brně, dílo, na kterém se podíleli významní umělci 18. století na Moravě, sochař Josef Winterhalter st. a malíř Franz Anton Maulbertsch.

Po zhodnocení pramenů a literatury (1. kap., s. 3 an.) nás autor postupně seznamuje s proměnami formy a funkce oltáře (2. kap., s. 6 an.) a historií kostela sv. Tomáše (3. kap., s. 11 an.). Ve 4. kapitole nazvané „Objednatel a umělec – setkávání potřeby, idejí a zručnosti“ (s. 15 an.) přistupuje k vlastnímu tématu práce, oltáři svatotomášského kostela. Kapitola je rozčleněna do tří podkapitol, které se zabývají architekturou oltáře, jeho sochařskou a malířskou výzdobou. Autor nezapomíná ani na kontext díla zúčastněných umělců, věnuje se osobě objednavatele a zdůrazňuje její význam v procesu vzniku uměleckého díla. Všímá si zakotvení oltáře v prostoru chrámu, poukazuje na liturgické souvislosti, které funkci oltáře podmiňují.

Celek práce poněkud rozbíjí druhá kapitola, která probírá dějiny oltáře velmi zevrubně od období raného křesťanství, a teprve až v samém závěru kapitoly se autor vrací k tématu své práce, hlavnímu oltáři chrámu sv. Tomáše. Podobných „odboček“ se v práci objevuje více, zejména v kapitole o historii kostela sv. Tomáše a také v poznámkovém aparátu, který je tak mnohdy až neúnosně zatížen množstvím informací, které se k hlavnímu textu vztahují jen nepřímo (s. 19, pozn. 64 – užití nedvědického mramoru na Pernštejně atd., s. 20, pozn. 66 – přepočítání měny).

V podkapitole 4.1 autor popisuje stavbu oltáře na základě pramenů bez toho, aniž by uvedl odkud tyto údaje přebírá. V části věnované ikonografii autor opět neodkazuje na ikonografickou literaturu (zejména s. 24, 26). Tuto absenci citací nelze v případě odborného textu nahlížet jako pouhé opomenutí, současně pro méně poučeného čtenáře je obtížné odlišit autorovy původní myšlenky a informace přejaté odjinud. V podkapitole 4.3. „Skica a obraz“ postrádáme opět literaturu, tentokrát k fenoménu skici, kterým se autor stručně zabývá v úvodu podkapitoly (např. práce Bruno Busharta nebo Pavla Preisse), chybí i odkaz na katalog vídeňského Barokního muzea sídlícího v Belvedéru, v jehož sbírkách se nachází jedna z přípravných prací k Maulbertschovu obrazu na oltáři (E. Baum, Katalog des Österreichischen Barockmuseums im Unteren Belvedere in Wien, 2 sv., Wien-München 1980 - v knihovně Semináře dějin umění), dále odkaz na sérii tří katalogů muzea v Langenargen, zabývajících se vídeňským, uherským a švábským okruhem F. A. Maulbertsche (v knihovně Semináře dějin umění).

Práce v podstatě shrnuje dosavadní poznatky, které zčásti doplňuje o kontext historický a liturgický. Autor si však neklade ani neřeší žádné další otázky z oblasti dějin umění, které se v souvislosti s tématem nabízejí – např. otázka tzv. kryptoportrétu v barokním malířství v souvislosti s portrétem objednavatele na oltářním obraze, vzájemný vztah přípravných prací a replik (viz E. Baum; Franz Anton Maulbertsch und sein Umkreis in Mähren, Ausstellungsführer, 2006, v knihovně Semináře dějin umění), které se k obrazu dochovaly apod. Navrhuji proto ohodnocení klasifikačním stupněm **dobře**.

V Brně 23. 1. 2007

Michaela Šeferisová Loudová, PhD.

